

СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ РІВНЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ СПЕЦІАЛІСТІВ-ЛОГІСТІВ

В статті розглянуто основні європейські стандарти компетентності спеціалістів з логістики на які доцільно спиратись, розроблюючи українські стандарти чи пристосовуючи європейські до національних умов.

Ключові слова: стандарт; Українська логістична асоціація; компетенція спеціалістів з логістики.

В статье рассмотрены основные европейские стандарты компетентности специалистов по логистике на которые целесообразно опираться, разрабатывая украинские стандарты или приспособляя европейские к национальным условиям.

Ключевые слова: стандарт, Украинская логистическая ассоциация; компетенция специалистов по логистике.

The article reviews the main European standards of competence of specialists in logistics should be based on that, developing Ukrainian standards or adapting to European national conditions.

Keywords: standard, Ukrainian Logistics Association; expertise of specialists in logistics.

Постановка проблеми. *Однією з основних проблем сучасної логістики в Україні є підготовка та сертифікація спеціалістів, рівень знань яких би відповідав європейським стандартам. Практика показує, що логістичному персоналу вітчизняних підприємств бракує фундаментальних знань та навиків побудови і оптимізації процесів для корпоративних логістичних мереж і ланцюгів. Саме складністю та високим рівнем вимог до професійної підготовки логістів можна в деякій мірі пояснити відсутність їх в достатній кількості. Нашій державі потрібні професійні спеціалісти з логістики, які б змогли ефективно управляти інтегрованими операціями як усередині підприємств, так і між партнерами ланцюгів поставок, адже «перспектива інтеграції України в європейський економічний простір відчуває потребу саме в логістичному підході до формування глобальної логістичної стратегії в контексті міжнародного поділу праці».*

Проблема вимагає особливої уваги ще й з огляду на те, що реалізація і розвиток стратегічних переваг логістичного управління в нашій державі стримується через відсутність можливостей лобювати інтереси логістичного бізнесу у загальнонаціонального координуючого органу, тобто Української логістичної асоціації (ULA).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. *Дослідження проблеми стандартизації та сертифікації логістичної діяльності, послуг та кадрів постійно приділяється увага під час проведення міжнародної конференції «Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища». Але, робота фахівців ще не дійшла до розробки національних стандартів компетентності спеціалістів в сфері логістики.*

Формулювання цілей статті. Метою даної статті є визначення основних стандартів, на які необхідно спиратись, при розробці національної політики в сфері стандартизації та сертифікації логістичної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Робота по розбудові Української асоціації логістів повинна бути перспективно спрямована на становлення, розвиток і координацію контактів з провідними світовими логістичними асоціаціями і товариствами, як, наприклад, Європейська логістична асоціація (European Logistics Association – ELA), Європейським сертифікаційним комітетом з логістики (European Certification Board for Logistics – ECBL), Радою логістичного менеджменту США (Council of Logistics Management – CLM), Всесвітнім товариством інженерів-логістів (Society of Logistics Engineers – SOLE). Така співпраця буде сприяти тому, що в Україні з'явиться орган, на який буде покладена функція стандартизації та сертифікації логістичної діяльності, послуг, персоналу.

У Європі робота з розробки стандартів компетентності спеціалістів в галузі логістики проводилась Науковим комітетом і робочою групою по стандартизації Європейського сертифікаційного комітету (ECBL), комітетами та групами Європейської логістичної асоціації (ELA). Доцільно зауважити, що ECBL є незалежною організацією, яка включає в себе на добровільній основі європейські країни, які в епоху глобалізації вирішили користуватися єдиними стандартами компетентності в галузі логістики та управління ланцюгами поставок.

У Стандартах узагальнені основна термінологія та поняття логістичного управління підприємствами і фірмами, вони затверджені Науковою радою ELA. Це зроблено з метою:

- прийняття європейськими країнами єдиних логістичних стандартів компетентності;
- визнання узагальнених вимог до працівників у сфері логістики;
- підвищення мобільності навиків логістичного персоналу;
- створення нормативної та інформативної бази, автоматизації документообігу;
- подальшого вдосконалення і розвитку цих стандартів країнами-учасницями.

Розроблений збірник «Стандартів компетентності з логістики та управління ланцюгами поставок» став основним нормативним документом по забезпеченню виконання процедур європейської сертифікації спеціалістів з логістики. Запропонована нова система стандартів і вимог до компетентності логістів робить процедуру атестації ECBL ще більш об'єктивною, правдивою і надійною. Ще одною їх характерною особливістю є врахування бурхливого розвитку концепції і технологій по управлінню мережами поставок (Supply Chain Management – SCM) та у зв'язку з цим, суттєве розширення меж використання знань і навиків з SCM у практичній роботі.

Для прикладу розглянемо подальше вдосконалення назв (абревіатур) усіх трьох рівнів європейських стандартів сертифікації спеціалістів з логістики (табл.1)

Таблиця 1

Рівні компетентності згідно європейських стандартів сертифікації з логістики

Рівень компетентності			Для якого персоналу призначені
Назва оригіналу	Скорочена назва	Переклад	
Supervisory Operational level	ElogSO	Операційний логіст	Персонал операційного/ функціонального рівня управління логістичними процесами і видами діяльності, у тому числі: ланцюгами поставок, сервісом, замовленнями, запасами, складуванням, транспортуванням логістичною підтримкою виробничих операцій, інформаційною підтримкою логістики тощо.
Senior level	ElogSE	Старший логіст	<ul style="list-style-type: none"> – менеджери і консультанти, які займаються плануванням та координацією різних компонентів логістичної системи; – координатори логістичного процесу в функціональних сферах підприємства і компонентах мережевої структури ланцюгів поставок; – інспектори, контролери, аудитори, аналітики, менеджери вищої ланки логістики підприємства.
Strategic level ElogST	ElogST	Логіст стратегічного рівня	<ul style="list-style-type: none"> – старші менеджери, старші консультанти, директори із значним досвідом роботи в галузі логістики або управління ланцюжками поставок (стратегічні менеджери); – керівники вищого рангу з інших сфер бізнесу, які взяли на себе посадові обов'язки логіста стратегічного рівня.

Стандарти компетентності спеціалістів з логістики розроблялись у тісному співробітництві з європейськими провідними підприємствами та компаніями по результатах конкретних робіт, тому вони віддзеркалюють вимоги роботодавців кран ЄС, що є хорошим прикладом єднання теорії та практики. Стандарти слугують основою для атестації логістів, вони включають перелік основних вимог до певного рівня компетентності спеціаліста, причому, сама атестація проходить незалежно від будь-яких інших освітніх програм. Офіційний текст Стандартів написаний англійською мовою, в країнах-співучасницях вони перекладаються на ту мову, на якій будуть застосовуватись. Ще одною цікавою особливістю Стандартів є те, що національні комітети можуть тільки доповнювати, але ні в якому разі не скорочувати їх.

Орган, який надає можливість отримати сертифікат в сфері логістики створений навіть в Росії. Так в листопаді 2001 року на Генеральній Асамблеї ЕЛА в Брюсселі було ухвалено рішення про створення на базі МЦЛ ГУ-ВШЕ Російського сертифікаційного комітету, як частини Європейського сертифікаційного комітету з логістики (European Certification Body for Logistics - ECBL). Це дає МЦЛ ексклюзивне право, починаючи з 2002 року, проводити тестування логістичних менеджерів компаній по прийнятій в Європі системі сертифікації: юніор-, сеньор- і мастер-логістики з видачею сертифікатів ECBL відповідного рівня.

В Україні хоча і створена Українська логістична асоціація, але вона не має таких привілеїв, як європейська та навіть російська. Звичайно, можна тільки вітати подальший розвиток контактів українських логістичних організацій з країнами-учасницями ЕЛА/ECBL, спрямований на координацію учбових планів та навчальних програм з підготовки спеціалістів з логістичного менеджменту, сертифікацію логістичного персоналу вітчизняних підприємств та компаній, проведення наукових досліджень в галузі теорії і практики логістики, обмін досвідом у вигляді тренінгів і стажування, проведення конференцій, семінарів тощо. Але хотілось би, щоб ця співпраця підсумувалась створенням сертифікаційного комітету, на кшталт російського, з правом видачі сертифікатів ECBL відповідного рівня, що в контексті розвитку інтеграційних процесів, їх адаптація до сучасних ринкових умов позитивно впливатиме на позицію України на міжнародному ринку праці.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, здійснивши вивчення та аналіз передового європейського досвіду підготовки та сертифікації кваліфікованих логістів міжнародного рівня та українських реалій, можна викласти наступні узагальнення:

1. В Україні існує нагальна потреба стандартизації та сертифікації логістичної діяльності, щоб конкурувати на міжнародному ринку праці.

2. Забезпечення кваліфікованими кадрами логістів європейського рівня позитивно вплине як на ефективне функціонування та конкурентоспроможність українських підприємств в умовах глобалізації на ринку товарів і послуг, так і на економічний розвиток України в цілому.

Враховуючи вищезазначене, робота в напрямку приєднання України до членства в ECBL буде продовжена, що і визначає перспективу подальших досліджень.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воркут А.И. Логистика в начале нового тысячелетия и формирование национальной образовательной программы [текст]// Наук.-практ. конф. "Ринок послуг комплексних систем та прикладні проблеми логістики": Зб. наук. пр. / А.И. Воркут – К., 2009. – С. 1–9..

2. Матеріали V-VIII конференцій «Проблеми підготовки професійних кадрів з логістики в умовах глобального конкурентного середовища»[текст]// Зб. наук. пр.– К., 2006-2010 рр.

3. Губенко В.К. Экологическая парадигма логистики [текст] // Ринок послуг комплексних транспортних систем та прикладні проблеми логістики: 10 Міжнародна науково-практична конференція, Зб.наук.праць. – К., 2008. – Вип.10. – С.323.
4. Титюхин Д. Основные тренды в становлении логистических услуг [текст] / Титюхин Д., Сморгков И. // Логинфо. №12 – 2007.